

BRUNO HABERZETTL

“Ik heb wel bedreigingen ontvangen, maar mijn vrouw en ik zijn nog niet verhuisd”

Kees Palsma

Bruno Haberzettl, de Oostenrijkse cartoonist, trouwe lezers van de Argus kennen zijn karikaturen wel: met enig dijenkletsen-gehalte in zijn tekeningen neemt hij de mens flink op de korrel. Vooral het, je zou kunnen zeggen, gestoorde gedrag van mensen naar dieren toe wordt door hem scherp neergezet.

In zijn thuisland geniet hij al meer dan dertig jaar een trouw publiek met zijn tekeningen in Krone Bunt, een wekelijkse bijlage van de Kronen Zeitung. “Het betekent, dat ik met mijn karikaturen wekelijks tot wel 2 miljoen lezers bereik.” En dat zet niet altijd aan tot “gemoedelijke reacties”, zegt hij lachend.

Dat hij de jager graag even op scherp zet, zie je soms ook in de tekeningen, die hij 14 jaar lang heeft gemaakt voor een Oostenrijks biermerk. Dat werd hem niet overal in dank afgenomen maar het betekende niet dat hij hierdoor moest stoppen met

het maken van cartoons voor de brouwerij. “De karikaturensérie bij de Frankische bierbrouwerij Veldensteiner begon met het eerste ontwerp in 2008 en liep tot 2022 – verrassend lang, omdat het thema doelbewust vrij beperkt was en we voor de

herkenbaarheid trouw willen blijven aan onze stijl. We hebben nog steeds een vriendschappelijke relatie!”

Door gebrek aan humor worden zijn karikaturen als aanval gezien

Bruno Haberzettl spreekt zelf zeer gemoedelijk. Met een zwaar Frankisch-Oosterijks accent. “Het spijt me oprecht dat ik niet zo goed Duits spreek als u”, zegt hij weer met een zachte lach na het uitspreken van zijn verontschuldigende compliment. We spreken elkaar per telefoon en hebben een mailwisseling, “We hebben geen videoteknik in de computer. Een visueel contact is helaas niet mogelijk,” zo excuseert de 61-jarige karikaturist zich.

Boeren

U vertelde in een vorig interview dat is geplaatst in de Argus (2017, vertaald interview dat verscheen in het Duitse tijdschrift Freiheit für Tiere): “als ik tegen de boeren ga beginnen, kan ik denk ik wel verhuizen.” Bent u inmiddels weer eens over boeren begonnen?

“Ik maak nog steeds karikaturen die zich bezighouden met het thema landbouw, omdat de landbouw – vooral in haar industriële vorm – een belangrijke oorzaak is van onze ecologische problemen.

De karikaturen worden door betrokkenen zeer slecht ontvangen. Er komen veel polemische en agressieve lezersbrieven binnen. Omdat het economisch vaak niet goed gaat met boeren, ontbreekt het hier vaak aan gevoel voor humor en wordt elke kritiek als een persoonlijke aanval opgevat. Natuurlijk is er ook vaak de weigering om zich met de oorzaak van de kritiek bezig te houden.”

Heeft u al moeten verhuizen?

“Ik heb wel al bedreigingen ontvangen, maar mijn vrouw en ik zijn nog niet verhuisd.” zegt hij met ook hier weer die lach aan het einde van de zin. Op paaszondag vorig jaar is een cartoon gepubliceerd in de Oostenrijkse krant (zie cartoon), die veel agrariërs “op het verkeerde been heeft gezet”! Er kwamen talloze verontwaardigde telefoontjes en e-mails van landbouwers bij de redactie binnen, en ook vanuit hun belangenorganisatie, de Oostenrijkse Boerenbond. De karikatuur werd ervaren als een belediging en provocatie van een hele beroepsgroep. ‘Wij boeren worden hier als milieuvervuilers neerge-

zet, terwijl wij juist degenen zijn die het landschap onderhouden!', was de kern van het protest. Zich echter met de kritiek in de afbeelding bezighouden, komt natuurlijk niet in aanmerking. Men houdt zich liever bezig met de criticus dan met de oorzaak van de kritiek."

Schrikbarende achteruitgang

Wat is er volgens u zo kwalijk aan de wijze waarop nu vooral wordt geboerd?

"Met de industrialisering van de landbouw na de Tweede Wereldoorlog, met de ruilverkaveling, het gebruik van pesticiden en kunstmest en de steeds intensievere veehouderij, ging ook een schrikbarende snelle afname van soorten gepaard. Alleen al in de afgelopen vier decennia zijn de aantallen zangvogels in Europa met 600 miljoen individuen afgenomen. Voor amfibieën en reptielen, waarvoor ik mij in het bijzonder inzet, is de situatie nog ernstiger." Hij deelt via de mail een aantal "foto's van zijn tuinprojecten ten behoeve van amfibieën- en

reptielenbescherming". Daar gaat nu veel van zijn tijd in zitten, legt hij uit. Voor de wekelijkse tekening in de krant is hij drie dagen bezig. "Daarnaast kan ik me welhaast verliezen in het samen met mijn vrouw aanleggen van de tuinprojecten."

Zorgelijk

In 2019 vertelde u dat het erop lijkt dat consumenten zich bewuster worden van wat jacht op dieren werkelijk behelst, lijkt dit volgens u nog steeds het geval?

"Mijn uitspraak uit 2019, dat er bij mensen een mentaliteitsverandering plaatsvindt en dat er kritischer naar jacht wordt gekeken, moet ik helaas herzien. Ik denk dat hier de wens de vader van de gedachte was. Ik heb het gevoel dat de jachtpraktijken juist veel erger zijn geworden. De jonge generatie jagers vind ik grotendeels nog moeilijker te verdragen dan de oude, omdat steeds vaker de emotionele band en het begrip voor natuurlijke samenhangen ontbreekt.

Voor amfibieën en reptielen, waarvoor ik mij in het bijzonder inzet, is de situatie nog ernstiger

Bruno en zijn vrouw bij een van hun projecten om de leefgebieden van amfibieën en reptielen te verbeteren.

Ook vind ik het zorgelijk dat *wildbiologen* – die in de eerste plaats vaak ook jagers zijn – de jachtpraktijken een wetenschappelijk en ogenschijnlijk serieus gezicht geven.”

Wildbiologie

‘Wildbiologie’, het lijkt een typisch Oostenrijks woord. Deze veldbiologen houden zich in Oostenrijk bezig met onderzoek naar de populaties van wolf, lynx en ook de bruine beer, die op de grens met Slovenië wordt waargenomen. Ook wordt de goudjakhals gemonitord. Volgens Bruno worden hier te vaak de belangen van het “zogenaamde traditionele jagen” vertegenwoordigd.

Kunt u dit verder duiden?

“De wildbiologie komt, wat de meeste mensen niet weten, voort uit de jacht. Dat is dus vergelijkbaar met onderzoek naar longgezondheid in opdracht van de tabaksindustrie. In jachtvriendelijke televisieprogramma’s worden wildbiologen voorgesteld als serieuze wetenschappers met een onaantastbaar monopolie op expertise over natuur en jacht. Daarbij blijft één ding, als een religieus dogma, altijd buiten discussie: ‘De jacht is onmisbaar!’ – Zo wordt de nietsvermoedende kijker het sprookje van de dreiging door wolf en goudjakhals voorgeschoteld.”

Heeft u dit al in een cartoon vervat?

“Helaas heb ik specifiek over wildbiologie geen karikatuur.”

Puur vrijetijdsvermaak

Waarom bent u tegen de jacht op dieren?

“Als inheemse volkeren, als onderdeel van de natuur die hen omringt, een duurzame vorm van jacht beoefenen, die al duizenden jaren onveranderd functioneert, kan niemand daar iets op tegen hebben. Maar

in ons opgeruimde cultuurlandschap is de jacht verworpen tot een puur vrijetijdsvermaak. Het argument van jagers dat jacht belangrijk zou zijn, is wetenschappelijk weerlegd.

De jacht op roofdieren – vooral wolf en lynx, maar ook vos, goudjakhals, roofvogels, enzovoort – laat zien dat de jachtlobby geen verstand heeft van

de symbiose tussen roofdieren en prooidieren. Of dat zij hun eigen belangen boven de orde van de natuur stellen.”

Bruno Haberzettl tekent naast karikaturen ook voor onderwijsboeken en in 2009 verscheen het boek *Österreich – Die gezeichnete Geschichte* (Oostenrijk – De getekende geschiedenis) van zijn hand.

Wordt het nu tijd om een boek te maken ‘De Wereld - De getekende geschiedenis van de jacht’?

Hij lacht eerst. Is dan even stil en zegt: “Je brengt me serieus op een idee.”

Een greep uit het oeuvre van Bruno Haberzettl:

Brunos Jagdfieber
ISBN 978-3-8000-7755-7

Brunos Tierleben
ISBN 978-3-8000-7480-8

Österreich – Die gezeichnete Geschichte
ISBN 978-3-8000-7327-6